

Отримано: 13 лютого 2024 р.

Прорецензовано: 29 лютого 2024 р.

Прийнято до друку: 5 березня 2024 р.

e-mail: natali.philologinya@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8953-0072>

DOI: 10.25264/2519-2558-2024-21(89)-119-122

Кочукова Н. І. Нові вияви експресивних засобів у сучасному українському науково-популярному медіатексті. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2024. Вип. 21(89). С. 119–122.

УДК: 811.161.2'42:070:004

Кочукова Наталія Іванівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

НОВІ ВИЯВИ ЕКСПРЕСИВНИХ ЗАСОБІВ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОМУ МЕДІАТЕКСТІ

У статті на значному ілюстративному матеріалі проаналізовано нові тенденції у функціонуванні експресивно маркованих мовних одиниць, виражальних засобів у різножанрових текстах сучасних українських науково-популярних медіа; визначено їхню роль у популяризації науки, впливу на комунікативну ефективність досліджуваних текстів, у створенні доступного контенту, переконливості, легкості сприйняття наукової думки. Спостережено активізацію розмовної, жаргонної лексики в науково-популярній мові, що є наслідком її демократизації, розкритості в житті українського соціуму. Проаналізовано функції стилістично зниженої лексики в досліджуваних текстах, яка є засобом стилізації неофіційного, невимушеного спілкування. Визначено нові тенденції активного використання оказіональної лексики в заголовках, вузькогалузевих термінах, за допомогою яких журналісти репрезентують сучасні досягнення науки та техніки, доносять інформацію та знання про них до своєї аудиторії, роблять їх доступнішим для сприйняття реципієнтом. Закцентовано увагу на тому, що новітні оказіональні утворення є прикметою українських науково-популярних текстів. Такі лексеми є переважно позитивно оцінними, сприяють створенню яскравого стилістичного ефекту. Журналісти свідомо обирають їх для заголовків публікацій заради привернення уваги. Досліджено особливості дефініції як своєрідного жанру в науково-популярному дискурсі. Окреслено мовну специфіку заголовків, зачинів, лідів, а також засоби урізноманітнення їхнього змісту й структури, створення ефекту діалогізму, прийоми експресивного синтаксису. Розглянуто синтаксичні одиниці, що мають різноманітні експресивні відтінки, властивість створювати особливе напруження відчуттів, загострювати увагу на проблемі. Виокремлено основні чинники мотивації авторів удосконалювати, урізноманітнювати мовне оформлення матеріалів, надавати їм виразної авторської індивідуальності.

Ключові слова: науково-популярний медіатекст, комунікативна ефективність, розмовні лексеми, стилістично знижена лексика, дефініція, авторська індивідуальність, експресивність.

Nataliia Kochukova,
Candidate of Science (Linguistics), Associate Professor,
Donbas State Teachers' Training University

NEW EXAMPLES OF EXPRESSIVE MEANS IN MODERN UKRAINIAN SCIENTIFIC POPULAR MEDIA TEXT

In the article the author, based on rich illustrative material, analyzes new trends in the functioning of expressively marked language units, expressive means in the texts of various genre in modern Ukrainian popular science media. Their role in the popularization of science, influence on the communicative effectiveness of the studied texts, in the creation of accessible material, persuasiveness, and easy perception of scientific thought is also defined. The activation of colloquial, jargon vocabulary in the popular scientific language was observed, which is a consequence of its democratization, looseness in the life of Ukrainian society. The functions of substandard vocabulary in the studied texts, which is a means of stylization of informal, casual communication, are analyzed. The author identified the new trends in the active use of occasional vocabulary in headlines, narrow-field terms, with which journalists represent modern achievements of science and technology, convey information and knowledge about them to their audience, and make them more accessible to the recipient. Attention is focused on the fact that the latest occasional formations are a sign of Ukrainian popular science texts. Such lexemes are mostly positively evaluated, contribute to the creation of a bright stylistic effect. Journalists deliberately choose them for headlines in order to attract attention. Peculiarities of the definition as a kind of genre in popular scientific discourse are studied. The linguistic specificity of titles, beginnings, lead paragraphs, as well as means of diversifying their content and structure, creating the effect of dialogism, means of expressive syntax are also outlined. Syntactic units that have various expressive tinges, the property of creating a special tension of sensations, sharpening attention to the issue are considered. The main factors motivating the authors to improve, diversify the linguistic form of materials, and give them a distinct author's individuality are highlighted.

Keywords: popular science media text, communicative effectiveness, colloquial lexemes, substandard vocabulary, definition, author's individuality, expressiveness.

Постановка проблеми. Науково-популярні матеріали створюють задля доведення до відома пересічних реципієнтів досягнень світової та вітчизняної науки в різних її галузях, нових сенсаційних і невідомих фактів, зацікавлення різноманітної читацької аудиторії життям наукової думки. Невід'ємною й важливою частиною життя українського суспільства є наукова популяризація. Журналісти інтернет-видань, сайтів, подкастів спочатку засвоюють, вивчають актуальну наукову інформацію, а потім перетворюють її за допомогою фахівців для донесення до читачів.

На сьогодні є нагальною потреба вивчення мовних одиниць різних рівнів, що функціонують у публіцистичних текстах українських науково-популярних медіа, нових тенденцій їхнього використання. Сучасна журналістика репрезентує досягнення науки та техніки з усього світу та носить інформацію та знання про них до своєї аудиторії. Важливу роль у популяризації наукових студій відіграє мовностилістичне оформлення матеріалів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти наукового стилю та його підстилів були предметом лінгвістичних студіювань таких учених, як Н. Ф. Непийвода [1], К. Г. Городенська [2], Г. М. Дядюра [3], П. О. Селігей [4] тощо.

Актуальність розвідки зумовлена потребою виявлення й ґрунтовного вивчення нових тенденцій у функціонуванні експресивно маркованих мовних одиниць, виражальних засобів у різножанрових текстах українських науково-популярних медіа, їхньої ролі в популяризації науки, висококоєфективності наукових текстів.

Матеріалом дослідження слугували науково-популярні тексти сайтів «Моя наука» (<https://my.science.ua/#hp-posts>), «Куншт» (<https://kunsht.com.ua/>), «Громадське» (Наука) (<https://hromadske.ua/tags/nauka>), NaukRoom (<https://naukroom.com.ua/>) тощо.

Виклад основного матеріалу. У науково-популярній медіамові спостережено тенденцію до гармонійного поєднання науковості з доступністю, легкістю сприйняття змісту й досконалим мовним оформленням, що свідчить про майстерне володіння авторами мовними засобами та їхнім бажанням індивідуалізувати стиль. Науковці наголошують на тому, що «стилістично довершений науковий текст забезпечує повноцінне засвоєння інформації, підтримує увагу читача, справляє на нього інтелектуальний вплив» (Селігей, 2016: 6).

Загалом, напевно, немає сучасного тексту без авторської винахідливості, індивідуальної оригінальності, що виражена в різних способах застосування мови, стильових явищах, які відповідають мовним уподобанням, смаку, життєвому досвіду, бажанню бути креативним, індивідуальним морально-інтелектуальним зусиллям авторів.

Фактичний матеріал засвідчує, що традиційні й індивідуально-авторські фразеологізми, крилаті вислови, прислів'я, приказки, афоризми, стійкі словосполучення належать до тих виражальних засобів, за допомогою яких журналісти досягають своєрідної експресивності науково-популярного тексту сучасної періодики, впливаючи на емоційне сприйняття його реципієнтами. Оцінювання, засвоєння й запам'ятовування наукових знань відбувається насамперед за допомогою вже добре відомих образів, асоціативних зв'язків. Велика ймовірність того, що читач залишить у своїй свідомості потрібну інформацію, якщо в семантиці вибраного стійкого сполучення слів відображена необхідна семантика. Напр.: «*Плюси, мінуси та підводні камені цукрозамінників та підсолонджувачів*» (<https://kunsht.com.ua/ne-vse-te-cukor-shho-solodke-pro-cukrozaminniki-ta-pidsolodzhuvachi-u-nashomu-zhitti/>); «*Бої без правил: як папи Римські втручалися у політику майже 1000 років тому*» (<https://kunsht.com.ua/bo%01%97-bez-pravil-yak-papi-rimski-vtruchalisya-u-politiku-majzhe-1000-rokiv-tomu/>); «*Не все те цукор, що солодке*». Про цукрозамінники та підсолонджувачі у нашому житті. Солодкі напої, жуїтки і навіть шоколад, у складі яких немає цукру, – дуже популярні товари на полицях наших магазинів. Але чому вони солодкі без цукру?» (<https://kunsht.com.ua/ne-vse-te-cukor-shho-solodke-pro-cukrozaminniki-ta-pidsolodzhuvachi-u-nashomu-zhitti/>), пор. традиційне: *Не все те золото, що блищить*; «*Наука як по маслу: подкасти за участі авторів Моя наука (і не тільки)*» (<https://my.science.ua/nauka-yak-po-maslu-podkasty-za-uchasti-avtoriv-moya-nauka-i-ne-tilky/>), пор. традиційне: *іти (іти тощо) як з маслом (по маслу)*.

У науково-популярних різножанрових текстах сучасних медіа є досить помітною і виразною тенденція до використання метафор, розгорнутих порівнянь й аналогій, епітетів, персоніфікації, оксиморона. Наприклад: «*Штучний інтелект: психотерапія без психотерапевта* (оксиморон)» (<https://kunsht.com.ua/podcast/proyekt-intelekt-epizod-4-shtuchnij-intelekt-psixoterapiya-bez-psixoterapevta/>); «*Штучний інтелект – ядерна зброя сучасності (перифраз)...* Торік на Форумі безпеки в Аспені *сучасною «ядерною зброєю» Ерік Шміт, колишній генеральний директор Google, назвав штучний інтелект*» (<https://kunsht.com.ua/podcast/proyekt-intelekt-epizod-5-shtuchnij-intelekt-yaderna-zbroya-sucha/>).

Лексика досліджуваних текстів достатньо неоднорідна, через те що журналісти активно підтримують потрапляння до неї одиниць з різних функціональних стилів і жанрів. На думку мовознавців, найбільшу дифузність мають лексичні елементи розмовного і наукового, значно меншу – художній та офіційно-діловий стилі. Автори науково-популярних матеріалів завжди прагнуть поживавити думку, підтримати увагу читача. Заради цього вони свідомо використовують розмовні одиниці, ураховуючи їхню чітку функційну спрямованість на адресата, у складі заголовків, підзаголовків, лідів, текстів, кінцівок. Розмовна лексика є наслідком демократизації наукового мовлення й одним з ефективних засобів привернення уваги завдяки емоційному забарвленню. У зв'язку з швидким інтенсивним упровадженням новітніх технологій, розкутістю в житті українського соціуму активізувалося використання розмовних, жаргонних, професійних та інших лексичних одиниць. Процес «орозмовлення» (активне використання елементів розмовного стилю) став досить помітним у науково-популярній медіамові. Напр.: «*Ми вчорашні ботани, які дорвалися до унікальної публіки. Нам все цікаво, важливо та у нас завжди тисяча питань чому і як. Озброївшись критичним мисленням та доказовою базою, ми робимо неможливе: науково-популярно та з гумором пояснюємо те, що хвилює нас. А хвилює нас все: від кількості мурах на шкірі до редагування генома*» (<https://naukroom.com.ua/>); «*Про «морських свинок», аспіранток-офіціанток та «дірявий трубопровід». Три погляди на те, як це – бути жінкою в науці*» (<https://hromadske.ua/posts/pro-morskih-svinok-aspirantok-oficiantok-ta-diryavij-truboprovid-tri-poglyadina-te-yak-ce-buti-zhinkoju-v-nauci#tag=nauka>); «*Фраза «трансгенні жири» – нісенітниця. Ось чому...*» (<https://my.science.ua/fraza-transgenni-zhyry-nisenitnytsya-os-chomu/>); «*Є нахабна брехня, а є справжня статистика*» (<https://my.science.ua/ye-nahabna-brehnya-a-ye-spravzhnya-statystyka/>). Бажання авторів висловлюватися в певній експресивно-стилістичній манері, «модно», «сучасно», відчуття меншої скованості певними нормами і традиціями спричиняють появу жаргонізмів як претензійних одиниць у науково-популярній мові. Напр.: «*Особливість у тому, що ми відповідаємо за «науковий базар»*» (<https://naukroom.com.ua/>).

Часто стилістично знижена лексика надає оцінки, сарказму широкому контексту, поліпшуючи дієвість науково-популярної комунікації тощо. Напр.: «*Як колоніальне минуле пов'язане з інтернет-срачами: інтерв'ю з Маріам Найєм. Феномен срачів, емоційних суперечок у соцмережах, сам став приводом для срачів. Чому наше суспільство є таким вразливим всередині групи? Чи можуть срачі мати користь? Хто може використовувати таку нашу вразливість і для яких цілей?*» (<https://kunsht.com.ua/yak-kolonialne-minule-povyazane-z-internet-srachami-intervyu-z-mariam/>).

Новітні оказіональні утворення є прикметою українських науково-популярних медіатекстів (напр., наукуїмо). Такі лексеми є переважно позитивно оцінними, сприяють створенню яскравого стилістичного ефекту. Автори свідомо обирають їх для заголовків публікацій заради привернення уваги. Напр.: «*Наукуїмо*» (заголовок статті). І далі: «*Що може бути краще за максимальну концентрацію розумних, харизматичних науковців, які розказують про щось ніби складне, але так зрозуміло, що ти аж сам з себе в шоці... Тут пригоцяють наукою...*» (<https://my.science.ua/directory/naukuymo/>). Така авторська

розкутість зумовлена настановою редакції, орієнтацією контенту на різні читацькі аудиторії (за віком, соціальним статусом, професією тощо), а також пов'язана з уже сформованими традиціями. Заради популяризації науки до написання статей активно залучають науковців із вмінням створювати цікаві та зрозумілі широкому колу читачів тексти, журналістів із високим рівнем ерудиції, віртуозним володінням виражальними засобами мови, неабиякою обізнаністю для оприлюднення актуальних наукових тем.

Експресивність проникає у всі сфери діяльності людини. Експресивно марковані мовні одиниці активно взаємодіють з нейтральним, логічним, стриманим, узвичаєним зі стилетвірною нормою, вносячи таким чином в усталені стандарти та штампи елементи нових виражальних засобів, у яких теплі почуття поєднано з виваженістю, холодним розумом. Загально-мовні експресиви є зрозумілими й доступними кожному мовцеві, вони є більш чи менш часто вживаними. Потрапляючи до науково-популярного тексту зі своїми усталеними значеннями, їхніми відтінками, такі мовні одиниці часто набувають індивідуальних рис, нових конотацій, актуалізованої чи оказіональної семантики. Автори залучають експресивні одиниці до контекстуальної, часто непередбачуваної, несподіваної для реципієнта метонімізації, метафоризації, гіперболізації, синонімізації, персоніфікації тощо. Експресивність становить одну із основних відмінностей науково-популярного тексту від власне наукового.

На думку мовознавців, демократизація стилістичних засад літературної мови зазнала досить широких форм вияву на різних рівнях мови. О. О. Тараненко виділяє їх у двох позиціях, підкреслюючи, що в «стильових межах власне літературної мови відбувається активізація функціонування елементів розмовного стилю у сферах не лише художнього, а й публіцистичного і певною мірою навіть офіційно-ділового та наукового стилів...» (Тараненко, 2002: 34 – 35). Проте активне орозмовлення наукової мови частково призводить до руйнації стилю.

Трансформацію усності як однієї з визначальних особливостей розмовного стилю в писемну форму простежуємо в науково-популярних матеріалах. Ця тенденція зумовлена активним впливом публічних монологічних чи діалогічних форм на писемне мовлення, а саме: традиційних – лекції, доповіді, виступу, а також сучасних модних – подкасту, інтерв'ю, тренінгу тощо. Напр.: «Часом буває так, що науковці, після закінчення свого дослідження, думають – хвилинку, а може тут є щось більше? Саме це й сталося при дослідженні ефективності дії саплементів вітаміну В12 та В9 (фолієва кислота)» (<https://www.facebook.com/naukroom/>). Ведення невимушеної дискусії в публікаціях надає експресивності науково-популярному текстові, створює ефект діалогізму. Зокрема, використання прийому *запитань – відповідей, стверджень – питань*, використання усічених, неповних речень, окличних і питальних у науково-популярній мові. Наприклад: «А ти був колись в лабораторії у вчених? О! То ми тебе туди покличемо. Там і мікроскоп за пару лямів і відкриття світового значення. Ти знав? Що це все тут, у нас. Тут пригощають наукою» (<https://my.science.ua/directory/naukuuimo/>). Така форма звернення й спілкування з читачем, ніби «теревені на кухні з друзями», створює атмосферу невимушеності, іронічності, фамільярності, затишного, дружнього спілкування на важливі й актуальні теми, змушує посміхнутися й зацікавитися матеріалом з подальшим його прочитанням.

Характерно, що мова науково-популярної періодики є своєрідним засобом поширення загально- й вузькогалузевих термінів, формою їхньої загальномовної адаптації, знайомства й розуміння значення популярної термінології широкою читацькою аудиторією. Напр.: «Трансгенні жири не буває! «Транс» – у слові» *транс-жири* йде від понять *цис- і транс-ізомерії*. Загалом на «транс-» починається багато слів, наприклад «транспорт» чи «трансакція». Але якщо вам хтось каже про *трансгенні жири*, дуже сильно замисліться з приводу компетенції такої людини/ресурсу. Бо це як казати, що ці жири «трансатлантичні». Що таке *трансгенні організми*? Коли ми кажемо про *трансгенні організми*, це мова йде про ДНК та про гени, про послідовності нуклеотидів. Коли одна або кілька послідовностей ДНК з одного виду були введені в геном іншого виду» (<https://my.science.ua/fraza-transgenni-zhyru-nisenitnytsya-os-chomu/>). Або такий приклад: «До речі, це це один пункт для розмірковувань: коли кажуть «холестерин – зло», пам'ятайте, що з нього синтезуються гормони, які потрібні людині: тестостерон, естроген, прогестерон тощо. Також вітаміни групи D належать до стероїдних речовин. До речі до «до речі»: правильніше казати холестерол. Холестерин – це застаріла назва» (<https://my.science.ua/fraza-transgenni-zhyru-nisenitnytsya-os-chomu/>). Щодо розширення сфер функціонування вузькогалузевих термінів, О. А. Стишов зауважує: «Термінологічна лексика, зафіксована в спеціальних словниках, уживана в професійній сфері, починає нове життя в мові ЗМІ. Фіксування такої лексики в досліджуваних джерелах є показником літературно-нормативної адаптації термінів, випробування на міцність, тривкість запозичень, на органічне входження до словотвірної системи української мови» (Стишов, 2003: 5). У мові науково-популярної періодики простежуємо тенденцію активного переходу лексики із вузькогалузевої, термінологічної сфери до загальноновживаної.

Дефініцію (тлумачення, що розкриває значення терміна або наукове явище за допомогою опису його ознак або функцій, а також унаслідок встановлення родо-видових відношень) широко використовують у науці. Майже жодне пояснення якого-небудь наукового феномену не можливе без її застосування. Дослідження дефініції як своєрідного жанру в науково-популярному дискурсі є актуальним, адже надалі може бути використаним у галузі вивчення його жанрової структури. Дефініція складає змістову основу науково-популярного тексту з будь-якої тематики, передаючи адресату-нефахівцю доступне трактування невідомих йому термінів. Але дефініція має свої особливості, які залежать від характеристик тексту. Так, наприклад, адаптація до рівня реципієнта передусім має бути реалізована на лексичному рівні – використанням нефахової та загальнонаукової лексики. Таким чином автор створює необхідні умови для запам'ятовування й розуміння певного явища адресатом. Напр.: «Чому виникає *крепатура* і що з нею робити (заголовок). Біль у м'язах знайомий кожному, хто хоч раз відвідував тренажерний зал, грав у спортивні ігри, їздив на велосипеді або підіймався у гори. Після таких фізичних вправ наступного ранку ви прокидаєтесь з усвідомленням, що кожен м'яз вашого тіла виражає свій протест у вигляді неприємного болю. Це явище досить поширене і часто сприймається як підтвердження того, що ми наполегливо працювали, а наші м'язи ростуть і розвиваються» (<https://kunsht.com.ua/chomu-vinikaye-krepatura-i-shho-z-neyu-robiti/>). Або такий приклад: «Ферменти – це білки, які здатні до хімічних каталітичних активностей – вони спонукають біохімічну реакцію, яка без них не пройшла б, або пройшла б дуже і дуже не скоро. Але всі ферменти складаються з білку...» (<https://my.science>

ua/fraza-transgenni-zhyru-nisenitnytsya-os-chomu/). Цей приклад яскраво ілюструє орієнтацію тут на читача, який має певні знання в цій галузі. Про це свідчить також наявність галузевих термінів.

Висновки. Отже, у науково-популярному тексті автори прагнуть насамперед позбутися стильових кліше задля збереження національно-мовної самобутності тексту, активно орієнтуючись на інтереси, потреби й можливості читача, максимально пристосовуючи спеціальний текст до участі в процесі невимушеної комунікації за допомогою виражальних засобів.

Література:

1. Городенська К. Синтаксична специфіка української наукової мови. *Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць*. К.: КНЕУ, 2001. Вип. IV. С. 11–14.
2. Дядюра Г.М. Функціональні параметри образності в науковому стилі (на матеріалі текстів природничих та технічних наук): автореф. дис. ... філол. наук: 10.02.01. К., 2012. 22 с.
3. Непийвода Н. Ф. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект) : автореф. дис. ... філол. наук: 10.02.01. К., 1997. 40 с.
4. Селігей П. О. Український науковий текст: Проблеми комунікативної повнотинності та стильової досконалості : дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. К., 2016. 427 с.
5. Селігей П. Юрій Шевельов – майстер наукового стилю. *Українська мова*. 2010. № 4. С. 3–21.
6. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) : монографія. Київ: Вид. Центр КНЛУ, 2003. 388 с.
7. Тараненко О. О. Колоквіалізація, субстандартизація та вульгаризація як характерні явища стилістики сучасної української мови (з кінця 1980-х). *Мовознавство*. 2002. № 4-5. С. 33–39.

References:

1. Horodens'ka K. Syntaksychna spetsyfika ukrayins'koyi naukovoyi movy. *Ukrayins'ka terminolohiya i suchasnist'*: zb. nauk. prats'. K.: KNEU, 2001. Vyp. IV. S. 11–14. (Syntactic specificity of the Ukrainian scientific language. Ukrainian terminology and modernity: collection.)
2. Dyadyura H.M. Funktsional'ni parametry obraznosti v naukovomu styli (na materialy tekstiv pryrodnychkh ta tekhnichnykh nauk): avtoref. dys. ... filol. nauk: 10.02.01. K., 2012. 22 s. (Functional parameters of imagery in a scientific style (on the material of texts of natural and technical sciences))
3. Nepyuvoda N. F. Mova ukrayins'koyi nauково-tekhnichnoyi literatury (funktsional'no-stylistychnyy aspekt) : avtoref. dys. ... filol. nauk: 10.02.01. K., 1997. 40 s. (The language of Ukrainian scientific and technical literature (functional and stylistic aspect))
4. Selihey P. O. Ukrayins'kyu naukovyy tekst: Problemy komunikatyvnoyi povnotsinnosti ta styl'ovoyi doskonalosti : dys. ... dokt. filol. nauk : 10.02.01. K., 2016. 427 s. (Ukrainian scientific text: Problems of communicative completeness and stylistic perfection)
5. Selihey P. Yuriy Shevel'ov – mayster naukovoho stylyu. *Ukrayins'ka mova*. 2010. № 4. S. 3–21. (Yuriy Shevelyov is a master of scientific style. Ukrainian language)
6. Styshov O. A. Ukrayins'ka leksyka kintsya KhKh stolittya (na materialy movy zasobiv masovoyi informatsiyi) : monohrafiya. Kyiv: Vyd. Tsentr KNLU, 2003. 388 s. (Ukrainian vocabulary of the late XXth century (based on the materials of mass media): monograph. Kyiv)
7. Taranenko O. O. Kolokvializatsiya, substandartyzatsiya ta vul'haryzatsiya yak kharakterni yavyshcha stylistyky suchasnoyi ukrayins'koyi movy (z kintsya 1980-kh). *Movoznavstvo*. 2002. № 4-5. S. 33–39. (Coloquialization, substandardization and vulgarization as characteristic features of the stylistics of modern Ukrainian language (since the end of the 1980s). Linguistics).